

ŠTO JE PRIPOVIJEDANJE ILI NARACIJA?

William Labow definira pripovijedanje teksta kao metodu rekapitulacije prošlog doživljaja usklađivanjem niza rečenica s nizom događaja koji su odigrani. Naracija se odnosi na spontano govorenje, može biti na zadanu temu, a i ne mora.

O ČEMU OVISI PRIPOVIJEDANJE KOD DJECE?

Djetetove mogućnosti pripovijedanja ovise o mnogim čimbenicima: usredotočenost, pozornost, pamćenje, dob, intelektualne sposobnosti, jezično iskustvo... Djetetove mogućnosti ovise o djetetovoj sposobnosti da se usredotoči na zadatke. Usredotočenost je dobar pokazatelj zanimanja i mogućnosti. Prosječan opseg dječje pažnje povećava se s dobi. Ako je priča složenija mlađa djeca već nakon kraćeg vremena odustaju od slušanja i počnu se baviti s drugim aktivnostima. Sposobnost ustrajanja na zadatku i zanemarivanja ometanja znak je zrele pozornosti i povezana je s intelektualnim razvojem.

Postoje promjene u dječjim mogućnostima pričanja u dobi između četiri i deset godina. Mlađa djeca od treće do pete godine, ako ne znaju odgovor na postavljeno pitanje, sami izmišljaju odgovor, dok starija djeca, od pete do sedme godine, daju smislenije i kraće odgovore pa je lakše shvatiti što žele reći sedmogodišnjaci nego četverogodišnjaci.

Prema Piagetu, sedmogodišnjaci mogu zamisliti događaj koji im se ispriča s točke motrišta druge osobe, dok četverogodišnjaci to ne mogu. Oni nemaju dovoljno razvijene intelektualne sposobnosti i zbog svoje egocentričnosti misle da drugi dijele njihova opažanja, misli i sjećanja. Sedmogodišnje dijete može započeti učiti kako da njegov govor bude razumljiv drugima koji raspolažu drugačijim uvidom u situaciju od njegova. Malom djetetu nedostaju verbalna sredstva za jasno i nedvosmisleno izražavanje onoga što zna i razumije. Neke teorije pobijaju ovu teoriju. Prema nekim istraživanjima djeca mnogo mlađa od šest ili sedam godina mogu racionalno razmišljati te u nekim prilikama mogu procijeniti kako svijet izgleda iz tuđe perspektive.

Jezične sposobnosti

Jezično iskustvo predškolskog djeteta prilagođeno je njegovim potrebama tako što odrasli preuzimaju glavnu ulogu u razumijevanju. Roditelji najčešće razumiju ono što im dijete želi reći, ali tu ima i pogađanja. Ne možemo biti sigurni što djeca misle. Do treće ili četvrte godine života mnoga su djeca sposobna razgovarati i sa stranim osobama. Tijekom djetetova razvoja, govor postaje razgovjetniji jer dijete počinje preuzimati sve aktivniju ulogu u komunikaciji i preuzima veću odgovornost da ono što kaže bude razumljivo. Prvi izričaji su uvijek pojedinačne riječi, zatim dolaze izričaji sa dvije riječi, onda s tri pa s četiri sve dok oko treće godine djeca ne počnu upotrebljavati jednostavne rečenice. Jezik male djece, u ranim fazama usvajanja, izvan konteksta je dvosmislen i nerazumljiv. Stoga, značenje riječi uključuje mnogo više od jednostavnog nizanja riječi, odnosno ovisi o cjelokupnom kontekstu.

Neuspjeh u pripovijedanju

Neuspjeh se može pripisati različitim činiteljima. Na primjer, ako je djeci priča dosadna, oni će okretati očima ili će jednostavno otići i pronaći neku drugu aktivnost. To se najčešće događa kod djece mlađe dobi i kod onih koji su priču već čuli.

Možda djetetu nedostaju važna i nužna predznanja pa nije spremno prihvatiti ono što se podučava. Postavljanjem podpitanja djeci olakšavamo razumijevanje priča. Kada djetetu ispričamo cijelu priču i tražimo od njega da je prepriča, većina djece to ne može napraviti uspješno. No, ako mu postavimo nekoliko podpitanja, dijete će točno i uspješno odgovoriti na njih.

Kada pomažemo djetetu u rješavanju problema, stvaramo uvjete u kojima će ono početi sagledavati pravilnosti i strukturu iskustva. Ako je dijete prepušteno sebi, ne zna na što treba obratiti pažnju te što treba učiniti.

Odraslima je nekad teško shvatiti smisao dječjih iskaza zbog često dvosmislenog izbora riječi. Također, djeca često pogrešno koriste zamjenice, te ne možemo uvijek točno odrediti što one zamjenjuju. Djeca često znaju što hoće reći, njima je to logično i povezano, no ne znaju kako to izreći. Stoga možemo reći da dolazi do raskoraka između onoga što djeca znaju, pamte, razumiju i njihove sposobnosti da to ispričaju.

STRUKTURA NARATIVNOG TEKSTA

Narativni tekst prati prepoznatljivu strukturu. Pripovijedanje najprije započinje otvaranjem nakon čega slijedi razvijanje priče i na kraju rješavanje problema.

Elementi narativnog teksta:

1. SAŽETAK

Priča može, ali ne nužno, započeti s jednom ili dvije surečenice koje sažimlju cijelu priču. To je sažetak koji, zapravo, zaokružuje poantu priče. Osim toga, sažetak može poslužiti i kao molba za odobrenje započinjanja pričanja priče.

2. ORIJENTACIJA

Orijentacija otkriva pet važnih elemenata priče: vrijeme, socijalni element (obavijest o sudionicima), prostor, rekvizite (objekti koji su vezani za scenu pripovijedanja) i ponašanje (odnos među sudionicima).

3. ZAPLET

To je jedini obavezni dio koji svaka priča mora sadržavati da bi bila priča. Stoga je najvažniji dio priče. U njemu je smješten najveći broj najobavjesnijih surečenica tj. onih surečenica koje nose kronološki redosljed događanja.

4. RASPLET

Rasplet privodi priču kraju, odnosno rješava problem priče.

5. KODA

Uloga kode je višestruka. Ona označava kraj pripovijedanja, prikazuje utjecaj događaja na pripovjedača, vraća pripovjedača i slušatelja u sadašnjost, te zaokružuje dijelove složenih događaja u jednu cjelinu.

6. EVALUACIJA

Evaluacija nema strogo određeno mjesto u priči kao ostali dijelovi. U priči se može pojaviti u više oblika, na više mjesta i više puta. Najvećim dijelom ovisi o pripovjedaču jer se njome otkrivaju stavovi pripovjedača prema priči

TIPOVI NARACIJE

1. SCRIPT- scenarij po kojem se odvija neki događaj (npr. opis dječjeg rođendana)
2. RECAUNTS- pričanje osobnog doživljaja
3. ACCAUNTS- uvodi se s namjerom da se slušatelja iznenadi
4. EVENT CAST- pričanje o onome što se ovoga časa radi
5. FICTIONAL STORIES- izmišljanje priča

NAČINI POTICANJA NARACIJE

Naraciju možemo poticati na nekoliko načina:

1. NESTRUKTURIRANO
2. DJELOMIČNO STRUKTURIRANO
3. VISOKO STRUKTURIRANO

Nestrukturirano poticanje naracije podrazumijeva potpuno izostavljanje poticaja. Ne daje niti strukturu niti sadržaj pa onaj tko priča mora razviti vlastitu shemu građenja priče. To je spontano dobivanje priče.

Djelomično strukturirano poticanje naracije traži od ispitanika da prepozna temu ili shemu koju pronalazi u dugoročnoj memoriji te da je koristi u građenju priče. Moguću strukturu pripovijedanja određuju slike. Sadrži jednu sliku ili početak priče.

Visoko strukturirano poticanje sadrži sve oblike poticanja, npr. više slika u slijedu ili cijelu priču.

ISTRAŽIVANJE

Istraživanje je provedeno u Poliklinici SUVAG. Ispitivana je sposobnost pripovijedanja kod petoro predškolske djece u dobi od četiri i pet godina. Kao materijal za ispitivanje korištena je slikovnica Veliki Disneyev rječnik, te slike u slijedu. Također pokušano je od djece dobiti što više spontanog govora.

Najčešće poteškoće koje nalazimo kod ove djece jesu posebne jezične teškoće ili razvojne jezične teškoće.

Zbog navedenih poteškoća način poticanja narativnog diskursa bio je visoko strukturiran.

CILJ

Cilj u narativnom ispitivanju je dobiti što više narativnog teksta.

ISPITANICI

NIKOLA, 1. 12. 2000.

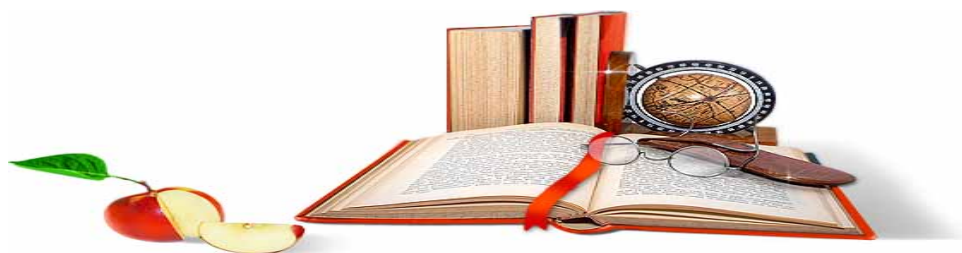
U četvrtom mjesecu trudnoće majka je hospitalizirana zbog udarca u trbuh, porod je bio na vrijeme. Imao je krvarenje u mozgu. S 11 mjeseci je prohodao. Nalaz iz 2003. godine pokazuje govor onomatopejom uz agramatizam. Postoje smetnje u makromotorici i fino motorici i psihomotoričkoj organizaciji. Nalaz fizijatra iz 2003. govori o hipotoniji mišića i laksitetu zglobova.

Nikola započinje pripovijedanje isključivo na poticaj u obliku pitanja. Pripovijedanje stoga ne sadrži kratak sažetak kao uvod u događaj nego odmah započinje s zapletom. Tijekom naracije vidljiva je orijentacija tj , slijedi elemente vremena, prostora, socijalne elemente (tata vozi

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI**, **DIPLOMSKI** ILI **MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com